

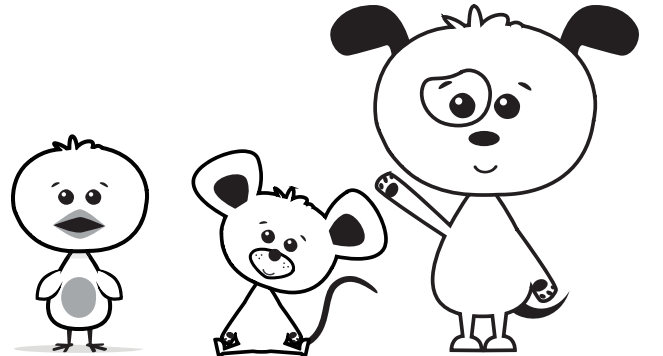
प्राणी आपल्यासारखेच असतात

भाग १: सुवर्ण नियम आणि तुम्ही

आपण सर्व हे सुनिश्चित करण्यासाठी निवड करू शकतो की आम्ही नेहमीच प्राण्यांबरोबर करुणा आणि आदराने वागावे - आणि इतरांनाही असे करण्यास प्रोत्साहित करू शकतो. इतर मानवांसोबतच्या आपल्या नातेसंबंधात आपण ज्या सुवर्ण नियमांचे पालन करण्याचा प्रयत्न करतो तसेच देखील प्राण्यांशी असलेल्या नातेसंबंधात पालन केले पाहिजे.

पुढील पानावर दिलेल्या त्या परिस्थितींच्या उदाहरणांवर लक्ष द्या, ज्यात सुवर्ण नियम प्राण्यांसाठी लागू केले जाणार नाही. प्रत्येकासाठी, स्पष्ट करून सांगा (ए) ही परिस्थिति सुवर्ण नियमानुसार का नाही आणि (बी) तुम्ही यास कसे बदलणार, ज्यामुळे हे सुवर्ण नियमांचे पालन होईल.

“इतरांशी असे वागू नका
जसे त्यांनी आपल्याशी
वागू नये असे वाटते.”
(यात प्राण्यांचा समावेश आहे!)

१. आपण बघत आहात कि एक शेतकरी जो एका बैलाला मारतो कि जो एक जड गाडी खेचण्यासाठी संघर्ष करीत आहे.

(ए) ही परिस्थिती सुवर्ण नियमात का येत नाही?

(बी) आपण ते बदलण्यासाठी काय कराल?

२. आपण बऱ्याच लोकांना बघतो कि जे रस्त्यावर पडलेल्या तुटलेल्या पंखाने विव्हळणाऱ्या पक्षाला घाई घाईने उडवून लावतात.

(ए) ही परिस्थिती सुवर्ण नियमात का येत नाही?

(बी) आपण ते बदलण्यासाठी काय कराल?

३. एके दिवशी आपल्या शाळेतून आणि शाळेत येण्या-जाण्याच्या रस्त्यावर एक लहान साखळीने बांधलेला कुत्रा दिसतो ज्याच्याजवळ अन्न किंवा पाणी ठेवलेले नाही.

(ए) ही परिस्थिती सुवर्ण नियमात का येत नाही?

(बी) आपण ते बदलण्यासाठी काय कराल?

४. आपल्या सर्वोत्तम मित्राला जंगलात एक कासव सापडते आणि तो ते घरी घेउन जातो.

(ए) ही परिस्थिती सुवर्ण नियमात का येत नाही?

(बी) आपण ते बदलण्यासाठी काय कराल?

५. आपल्या चुलत बहिणीला आपल्या वडिलांनी पिंजऱ्यात ठेवण्यासाठी पक्षी विकत घ्यावे अशी इच्छा आहे.

(ए) ही परिस्थिती सुवर्ण नियमात का येत नाही?

(बी) आपण ते बदलण्यासाठी काय कराल?

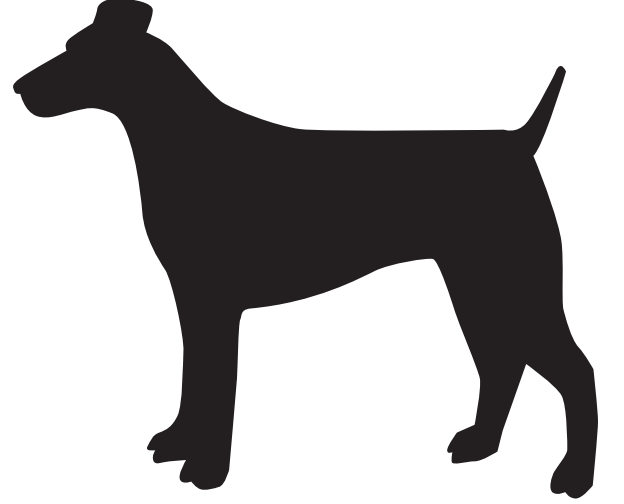
भाग २: सहानुभूतीची सवय करा

काही लोक प्राणी हे त्यांच्या चांगल्या मित्रांसारखे आहेत असा विचार करतात. इतर काही जण त्यांना घाबरतात. आणि काही जण तर त्यांचा अजिबातच विचार करत नाही. पण सर्व प्राणी – जंगलामध्ये फिरत असणाऱ्या मोठ्या हत्तीपासून तर समुद्रातल्या सर्वात लहान माश्यापर्यंतचे सर्व प्राणी – आपल्यासारखेच राहतात, भावना अनुभवतात. आम्ही त्यांच्याबद्दल सहानुभूती बाळगून आपण त्यांच्या जीवनाबद्दल अधिक जाणून घेऊ शकतो – इतर शब्दांत, त्यांना कसे वाटते हे समजून घेण्यासाठी स्वतःला त्यांच्या जागी कल्पना करून जाणू शकतो

पुढील कथा अशा परिस्थितीचे वर्णन करते ज्यामध्ये कुत्र्यांना मानवी बाळांबद्दल सहानुभूती असते..

भारतीय कुत्र्यांमुळे मानवी बाळांना धोक्यापासून संरक्षण

आजकाल नावाच्या एका वृत्तपत्रात प्रकाशित झालेल्या एका वृत्तानुसार, १९९६ साली, वसंत ऋतूतील एका संध्याकाळी कोलकात्यातील एका कचरा पेटीमध्ये अन्न शोधत असलेल्या भुकेल्या, बेघर कुत्र्यांचा एक घोळक्याला एका कचऱ्याच्या ढिगाजवळ ठेवलेले एक नवजात बाळ (मुलगी) सापडते. कुत्र्यांनी बाळाला हुंगले असता बाळ थंड लागले आणि ते रडत होते. कदाचित आधी त्यांना मानवी बाळ भेटले नसावे. पण त्यांनी पाहिले की ती लहान आणि असहाय्य होती आणि त्यांना समजले की तो कचऱ्याचा ढीग तिच्यासाठी योग्य जागा नाही – तेथे अनेक धोके आहेत आणि तिला अन्न देण्यासाठी किंवा तिला उबदार ठेवण्यासाठी कोणीही नव्हते. म्हणून ते लगेचच अन्न शोधण्यास तेथेच थांबले आणि पूर्ण रात्रभर तिच्यासोबत राहिले. सकाळी काही लोक कचऱ्याचा ढीगाजवळून गेले आणि तिला पाहिले. ते तिला कोठेतरी सुरक्षित ठेवतील असे समजून कुत्र्यांनी तिला उचलून घेण्यास परवानगी दिली. स्थानिक लोकांनी तिला पोलिस ठाण्याकडे नेले आणि कुत्रे त्यांचा पाठलाग करीत बाहेर थांबले. तिचे आईवडील सापडले नाहीत तेव्हा, तिला हरवलेल्या मुलांसाठी जे घर असते तेथे नेले की, जेथे ती सुरक्षित असेल.

जगभरातील बऱ्याच खऱ्या गोष्टींपैकी एक म्हणजे कुत्रे किंवा इतर प्राणी – डुकरांसह, डॉल्फिन्स, कोंबड्या आणि अगदी कंगारू – ज्याने मनुष्यांना आवश्यक तेव्हा मदत केली आहे.

कथा दर्शवते की इतर कोणाला काय वाटत आहे ते समजून घेण्यासाठी सहानुभूती महत्त्वपूर्ण आहे. आता, खालील प्रत्येक परिस्थिती वाचा. प्रदान केलेल्या रिक्त स्थानांमध्ये, प्रत्येक प्राण्यास कसे वाटू शकते ते लिहा.

१. कुत्रा जो मानवी कुटुंबात राहतो त्याला वाटते ...

२. प्राणी संग्रहालयातील एका पिंजऱ्यामध्ये अडकलेल्या वाघाला वाटते ...

३. दुग्धशाळेतील एका वासराला आपल्या आईपासून दूर नेले गेले आहे त्याला असे वाटते ...

भाग ३: मी प्राणी आहे

आता, आपल्या कल्पना पुढे वाढवा. कल्पना करा की आपण दुसरे प्राणी आहात. त्या प्राण्यांच्या दृष्टिकोनातून एक छोटी कथा लिहा. आता आपण वर्णन करा की जणू काही आपण हा प्राणीच आहात तसेच आपणाला कशाने आनंद मिळेल, कशाने भयभीत व्हाल आणि आयुष्यात आपणास काय हवे आहे. आपल्याला पाहिजे असलेल्या तीन गोष्टी समाविष्ट करा. तुमच्या कथेला एक शीर्षक द्या आणि प्रदान केलेल्या रिक्त पृष्ठावर कथेस साजेसे एक चित्र काढा.

प्राणी आश्चर्यकारक आहेत

COMPASSIONATE
CITIZEN

भाग १: आश्चर्यकारक प्राणी तथ्ये

आपणास प्राणी काय करू शकतात आणि ते कसे वागतात याबद्दल आपल्याला जितके अधिक माहित असते तितकेच ते आपणास मनोरंजक वाटतात. येथे प्राण्यांबद्दल काही छान तथ्ये आहेत जी आपल्याला आश्चर्यचकित करतील:

- ✓ डॉल्फिन्सने जहाज फुटण्यातून वाचलेल्यांचा बुडण्यापासून आणि शार्कपासून बचाव केला आहे, कधीकधी लोकांना तरंगत ठेवून बऱ्याच किलोमीटरपर्यंत वाहून नेतात.
- ✓ बीव्हर्स घरे, लॉज (लहानसे तात्पुरते घर) आणि अन्न साठवण असलेल्या वसाहतींमध्ये राहतात.
- ✓ कोंबड्या भविष्याबद्दल चिंता करतात.
- ✓ गायी जेव्हा धोका असतो किंवा खडतर हवामान असते. तेव्हा त्यांच्या वासराभोवताली वर्तुळाची रचना करतात.
- ✓ कधीकधी हत्ती धूळीत चित्र काढण्यासाठी डहाळी वापरतात.
- ✓ पाऊसाला आत येण्यापासून रोखण्यासाठी ऑरंगुटान त्यांच्या "घरट्यांवरील" प्लॅटफॉर्म तयार करतात आणि मोठी पाने छत्रीप्रमाणे वापर करतात
- ✓ "वॉर्ल्स" म्हटल्या जाणाऱ्या पक्ष्यांना कॅनडापासून दक्षिण अमेरिकेपर्यंत सर्वप्रथम प्रवास करावा लागतो आणि त्याच ठिकाणी परत घोंगावात घरट्यांकडे फिरतात.
- ✓ मेंढी कमीत कमी ५० इतर मेंढ्यांचे चेहरे ओळखू आणि लक्षात ठेवू शकते.
- ✓ नर सम्राट पेंग्विन संरक्षण करतात आणि मादींची अंडी दोन महिन्यांसाठी गरम ठेवतात, अंटार्क्टिकमध्ये गोठलेल्या हवामानात अन्न न घेता.
- ✓ "इलेक्ट्रिक" मासे आणि ईल्स विद्युत सिग्नल पाठवून एकमेकांशी संवाद साधतात.

तुम्हाला सर्वात जास्त आश्चर्यचकित करणारी गोष्ट निवडा. ही माहिती या पशूच्या विचारसरणीबद्दल आपल्या भावना कशा प्रकारे बदलते? काही वाक्यांत, आपल्या प्रतिक्रिया समजावून सांगा:

भाग २: प्राण्यांबद्दलच्या तुमच्या माहितीची चाचणी करा

आपणास प्राण्यांबद्दल किती माहित आहे? चला आपल्या ज्ञानाची चाचणी घेऊ या! खालील प्रत्येक विधान वाचा. जर विधान सत्य असेल तर “बरोबर” किंवा चूकीचे असेल “चूक” साठी बॉक्स मध्ये चिन्हांकित करा.

बरोबर

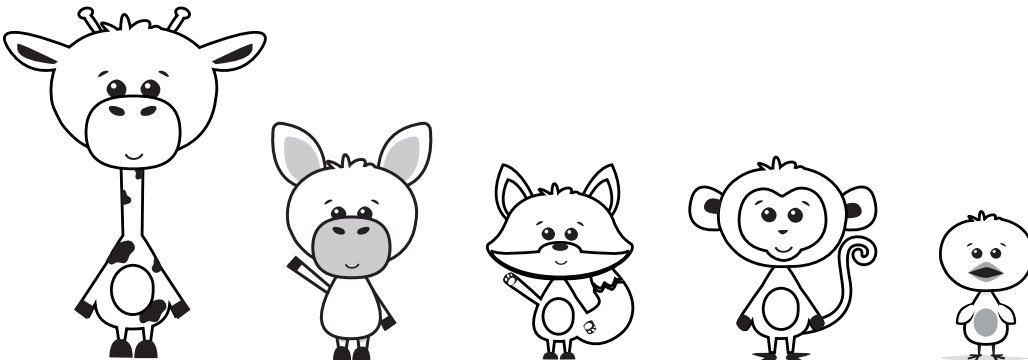
चूक

१. उंदरांना गुदगुल्या आवडतात आणि तेव्हा ते चू चू असा आवाज काढतात जसे आपण हसतो तेव्हा येणाऱ्या आपल्या हसण्याच्या आवाजासारखा असतो
२. गायी खेळ खेळतात आणि काहीजणी जेव्हा खूप लहान असतात तेव्हाच त्या आपला सर्वोत्तम मित्र निवडतात
३. डुक्कर व्हिडिओ गेम खेळू शकतात
४. कोंबड्या त्यांच्या पिळ्णांना त्यांची अंडी पोटात असताना एक आनंदी गाणे गातात
५. हत्ती आपल्या मृत नातेवाईकांना त्यांच्या हाडांना स्पर्श करून आणि धरून शोक करतात
६. कुत्राची गंध किंवा वास घेण्याची क्षमता मानवजातीपेक्षा हजारो पटीने चांगले आहे – कुत्र्यांना धूर डिटेक्टरांपूर्वीच धुराचा वास येतो.
७. चित्याची धाव जगातील मानव धावपटुंच्या दुप्पट वेगवान असते.
८. पक्षी समुद्रांवरून आणि अगदी वादळांतूनही अगदी न हरवता शेकडो किलोमीटर प्रवास करतात.
९. ऑक्टोपस आणि स्क्रिड एकमेकांना संवाद साधण्यासाठी रंग बदलतात.

भाग ३: ते कसा अनुभव करतात?

अद्यापही आपण जनावरांची भाषा पूर्णपणे समजत नाही, परंतु आम्हाला माहित आहे की ते एकमेकांशी त्यांच्या स्वतःच्या मार्गाने संप्रेषण करतात आणि आपण ते काय विचार करू शकतात आणि काय भावना व्यक्त करू शकतात याची कल्पना करू शकतो.

एक वन्य प्राणी निवडा आणि त्या प्रजातीचे नैसर्गिक निवासस्थान शोधा. मग, कोऱ्या कागदावर, मनुष्यांमुळे झालेल्या एखाद्या समस्येबद्दल प्राण्यांच्या दृष्टिकोनातून मनुष्यांना एक पत्र लिहा जे त्या प्राण्यांचा बळी घेतात किंवा जंगल नष्ट करतात. स्वतःला प्राण्यांच्या जागी ठेवा आणि आपल्या घराबद्दल आणि जीवनाबद्दल चिंताग्रस्त आहात हे समजावून सांगा.

आपण प्राण्यांचे प्राण कसे वाचवू शकता

भाग १: प्राण्यांचे सर्वोत्तम मित्र व्हा

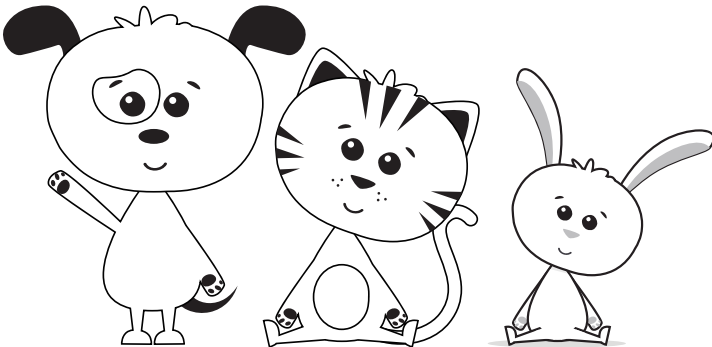
कुत्री, मांजरी आणि इतर प्राणी साथीदार आपल्या घरी राहतात ते हिंस्र नसतात - ते पाळीव प्राणी असतात. याचा अर्थ ते त्यांच्या सुरक्षित आणि आनंदी जीवनासाठी आवश्यक असलेल्या प्रत्येक गोष्टीची खात्री करण्यासाठी त्यांच्या पालकांवर अवलंबून आहेत (ते आम्हाला आहे!). जनावरांची काळजी घेणे ही एक मोठी जबाबदारी आहे आणि त्यांच्या गरजा जाणून घेणे आणि त्यांना काय आवडते व नापसंतीकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे.

या क्रियाकल्पांसाठी, एक पाळीव प्राणी निवडा. जनावरांना आवडणाऱ्या दोन गोष्टी निवडा, तुम्हा दोघांना आवडणाऱ्या दोन गोष्टी आणि आपल्याला आवडणाऱ्या दोन गोष्टी निवडा. खाली असलेल्या रिक्त ठिकाणी लिहा.

_____ आवडते:
(आपला निवडलेला प्राणी)

मला आवडतो:

आम्हा दोघांना आवडते:

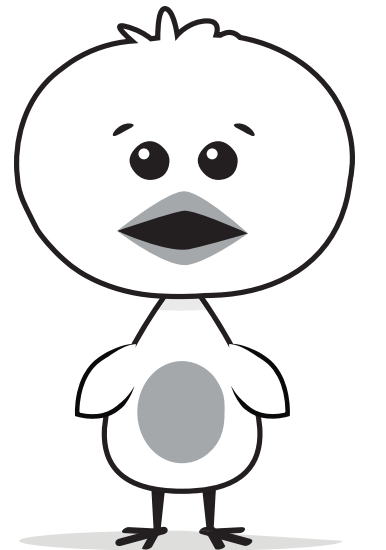

भाग १: प्राण्यांचे सर्वोत्तम मित्र व्हा (पुढे)

आता, दोन गोष्टींबद्दल विचार करा जनावरांना आवडत नाही, दोन गोष्टी आपणा दोघांना आवडत नाहीत आणि दोन गोष्टी आपल्याला आवडत नाहीत. खाली असलेल्या रिक्त ठिकाणी लिहा.

_____ आवडत नाही: (आपण निवडलेला प्राणी)	मला आवडत नाही:
आम्हाला कोणालाही आवडत नाही:	

आणि लक्षात ठेवा: आपण आपल्या घरामध्ये एखादा प्राणी आणत असल्यास, पाळीव प्राणी किंवा प्रजननकर्त्याकडून कधीही खरेदी करू नका. मांजरी, कुत्री, ससे, मासे, उंदीर, आणि पक्षी, पाळीव प्राणी दुःख सहन करतात, त्यांना प्राण्यांच्या व्यापारात वस्तुप्रमाणे वागवितात. असंख्य प्रेमळ कुत्री आणि मांजरी भारतामध्ये आश्रयस्थानांमध्ये घर मिळण्याची वाट पाहत आहेत. एक दत्तक घेऊन एक जीवन वाचवा!

भाग २: बदलती वेळ, बदलते विचार

संपूर्ण इतिहासामध्ये, मानवांनी त्यांच्या स्वतःच्या स्वार्थासाठी प्राण्यांचा वापर केला आहे. परंतु, आभारी आहोत, आपण ही जाणीव करायला सुरुवात केली आहे की ते आपल्या द्वारे वापरले जाणे किंवा गैरवापर करण्यासाठी नाहीत. खाली दिलेल्या पर्यायांबद्दल विचार करा, ज्यात मानव प्राण्यांचा वापर करतात, पण प्रत्येकासाठी प्राणी-अनुकूल पर्याय लिहा.

विटा आणण्यासाठी गाढवांचा वापर करणे

गार्यीचे चामडे पादत्राणासाठी वापरणे

सर्कसमध्ये युक्ती करण्यासाठी प्राण्यांवर जबरदस्ती करणे

भाग ३: पशु अतिवृद्धि = दुय्यम गणित

भारतात, कोट्यवधी कुत्री आणि मांजरे रस्त्यावर फिरतात किंवा प्राणी आश्रयस्थानांमध्ये राहतात कारण त्यांच्यासाठी चांगली घरे नाहीत. म्हणूनच आपल्या कुत्र्याला व मांजरीच्या साथीदारांना पशुवैद्यकाने निर्जंतुक केले असल्याचे सुनिश्चित करणे खूप महत्वाचे आहे. हे देखील महत्वाचे आहे की आम्ही नेहमीच पाळीव प्राणी दुकाने किंवा प्रजनन करणाऱ्यांपासून विकत घेण्याऐवजी जनावरांना आश्रय घेतो, ज्यामुळे बेघर-प्राणी संकटे आणखी वाईट होतात.

मादी कुत्र्याला निर्जंतुकीकरण झाले नाही तर प्रत्येक वर्षी सहा पिल्ले असू शकतात. त्यापैकी तीन नर आणि तीन मादी आहेत असे समजा. खाली गणित समस्यांचा उत्तर आम्हाला समजेल की रस्त्यावर आणि आश्रयस्थानांवर इतके सारे कुत्री आणि मांजरी का आहेत आणि मनुष्यांना त्यांच्या मदतीसाठी प्रयत्न करणे हे महत्त्वपूर्ण आहे.

उजवीकडे प्रत्येक जागेत उल्लेख केलेल्या कुत्र्यांची संख्या लिहा. दर्शविलेले एकूण गणना करा.

१. राणी एक नसबंदी न केलेली अज्ञात मादी कुत्री आहे. (१×१)
+
 २. उन्हाळ्यात, ती ६ पिल्लांना जन्म देते, ३ मादी आणि ३ नर पिल्ले. (१×६) =

एकूण ए
 ३. मान्सून हंगामात ती दुसऱ्यांदा एका वेळी ६ पिल्लांना जन्म देते. (१×६) +
 ४. तिच्या तीन मुलींमध्ये, प्रत्येकी एका वेळी ६ पिल्ले असतात. (३×६) =

एकूण बी
 ५. पुढच्या शरद ऋतूमध्ये, ती तिसऱ्यांदा एका वेळी ६ पिल्लांना जन्म देते. (१×६) +
 ६. तिच्या ६ कन्यांपैकी प्रत्येकी एका वेळी ६ पिल्ले जन्मलेली आहेत. (६×६) +
 ७. तिच्या ९ नातवंडाना प्रत्येकी एकाच वेळी ६ पिल्ले जन्मलेली आहेत. (९×६) =

एकूण सी
 ८. पुढच्या हिवाळ्यात, ती चौथ्यांदा एकाच वेळी ६ पिल्लांना जन्म देते. (१×६)
 ९. तिच्या ९ मुलींमध्ये प्रत्येकी एकाच वेळी ६ पिल्लांना जन्म देते. (९×६) +
 १०. तिच्या २७ नातवंडांपैकी प्रत्येकी एकाच वेळी ६ पिल्ले जन्मलेली आहेत. (२७×६) +
=

एकूण डी
- + + + =
 एकूण ए एकूण बी एकूण सी एकूण डी एकूण योग

आता, खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या:

- राणीला इतक्या पिल्लांना रोखण्यासाठी काय करावे?
- सर्वात महत्त्वपूर्ण गोष्ट कोणती आहे, ज्यामुळे बेघर प्राण्यांची संख्या कमी करण्यासाठी लोक काय करू शकतात? या पृष्ठाच्या मागील भागावर आपल्या कल्पना लिहा.

